

'Nederland is het Wilde Westen van de partijfinanciering'

Op landelijk niveau zijn de regels voor partijfinanciering al 'slap', maar op lokaal niveau zijn er überhaupt geen regels voor hoe partijen aan geld mogen komen. Dat zegt politicoloog André Krouwel, die waarschuwt dat de lokale politiek zonder goede regels makkelijk gecorrumpeerd kan worden door bedrijven en geïnfiltrerd door criminelen.

"Nederland is het Wilde Westen van de partijfinanciering", zegt Krouwel.
"Nederlandse partijen zijn zo gevoelig voor fraude en omkoperij."

De vraag of de financiering van vooral lokale politieke partijen niet strenger gereguleerd en gecontroleerd moet worden, is actueel nu de Haagse wethouders Richard de Mos en Rachid Guernaoui worden verdacht van ambtelijke corruptie, omkoping en schending van het ambtsgeheim. Mogelijk verstrekten zij tegen betaling vergunningen aan horecabedrijven. Daarnaast zou een ondernemer de partij van De Mos en Guernaoui financieel hebben gesteund in ruil voor onder meer vertrouwelijke informatie uit het stadsbestuur.

Nauwelijks controle

Lokale partijen zoals Hart voor Den Haag/Groep de Mos ontvangen geen geld van een landelijke afdeling, en zijn voor hun campagnes dus afhankelijk van giften. "Dat zorgt voor een grote kwetsbaarheid", zegt Krouwel. "En die financiële kwetsbaarheid roepen we over onszelf af omdat we partijen arm laten zijn en niet controleren."

In andere Europese landen krijgen politieke partijen vaak royale overheidssubsidies, weet Krouwel. In Nederland krijgen alleen landelijke partijen "heel marginale" subsidies. Bovendien hebben politieke partijen in Nederland dezelfde juridische positie als een voetbalvereniging of toneelclub en zijn ze door iedereen op te richten. "Dan val je gewoon onder het burgerlijk recht en kun je ze niet verplichten om openheid van zaken te geven over waar ze hun geld vandaan halen."

In het buitenland is dat vaak veel beter geregeld, zegt Krouwel. "In Duitsland wordt erkend dat politieke partijen maatschappelijke organisaties met een heel speciale positie en taak zijn. Dat rechtvaardigt strenge wetgeving. Daar moeten partijen elk jaar de begroting en uitgaven volledig openbaren. Anonieme giften uit het buitenland zijn verboden."

'Niet overlaten aan moreel kompas'

Krouwel pleit ervoor dat ook Nederland meer wettelijke regelgeving en controle rondom partijfinanciering krijgt. "Wij zijn hierom al meerdere malen door EU-instanties en corruptieorganisaties op de vingers getikt. We moeten goed in de wet zetten wat wel en niet kan en dat niet overlaten aan het moreel kompas van politici."

Nu komen bedrijven en criminelen via omkoping en sponsoring makkelijk aan allerlei overheidsinformatie."

Gisteren doorzocht de rijksrecherche de kantoren en huizen van De Mos en Guernaoui. Gezien het gebrek aan regels en controle is het "eigenlijk heel raar" dat de twee Haagse wethouders überhaupt tegen de lamp zijn gelopen, vindt Krouwel. "Er mag hier zoveel. Er zijn weleens wethouders niet integer geweest, maar ik kan me niet herinneren dat daar rijksrecherche echt kwam invallen. Dan lijkt het erop dat ze in Den Haag wel met een bepaalde ernst rekening houden."